

A framework of antecedents for the development of rural cooperatives

Bahareh Isazadeh Malekmian^{1*}, Rasoul Abbasi², Mohammad Reza Fallah²

1. MSc. Of Business Management, Hazrat-e Masoumeh University, Qom, Iran.

2& 3. Assistant Professor, Department of Business Management, Hazrat-e Masoumeh University, Qom, Iran.

CITATION: Isazadeh Malekmian, R. Abbasi & Fallah, M.R. (2022). A framework of antecedents for the development of rural cooperatives. *Journal of Cooperation and Agriculture*, 11(43), 67-89. (In Persian).

DOI: 10.22034/AJCOOP.2022.312256.1744

ARTICLE INFO

Keywords:

- Rural Development
- Rural Cooperatives
- Sustainable Development
- Development antecedents

Received:

27 October 2021

Revised:

21 October 2022

Accepted:

17 December 2022

Available online:

15 February 2023

ABSTRACT

Context and purpose. Establishing and developing cooperative companies in rural areas is the best way to aggregate financial facilities with people from the working class and farmers. In order to achieve this and the necessity of paying attention to the development of rural cooperatives, this study aimed to present the framework of rural cooperative development antecedents.

Methodology/approach. The approach of the present research is mixed, based on the applied purpose and exploratory in terms of data collection. The statistical population of this research in both of qualitative and quantitative stages include experts in the field of agriculture and rural cooperatives, including managers and experts of rural cooperatives as well as managers and active members of rural cooperatives. The sampling method is purposive in the qualitative stage and convenient in the quantitative stage. In the qualitative stage, semi-structured interview tools were used and the interviews continued until the theoretical saturation (26 people) was reached and theme analysis technique has also been used to analyze the data. In the quantitative stage, a questionnaire was used to collect data so that 40 questionnaires were distributed among the statistical sample and the weighted average technique was used to prioritize the topics.

Findings and conclusions. Findings show that the development background of rural cooperatives can be classified into four general dimensions: individual-cognitive development, inclusive institutional development, multiple capacity building and endogenous synergy. As a result and based on the research findings, the most important preconditions for the development of rural cooperatives include thirteen components: psychological development, collaborative space development, performance management, empowerment, institutional-government development, awareness and education, financial support, infrastructure-technical capability, systems upgrading, marketing and sales, supply chain management, local development And knowledge of the interior and surroundings.

Originality. Previous studies mainly in the field of pathology of rural cooperatives; it was also in a limited area. Meanwhile, the current research provides a useful framework of the antecedents of the development of rural cooperatives at the national level by using a qualitative method.

EXTENDED ABSTRACT

Context and purpose. Among the antecedents, incentives and business development tools in rural areas, rural cooperatives are institutions that can play a role in solving the weaknesses of villagers. Establishing and developing cooperative companies in rural areas is the best way to aggregate financial facilities with people from the working class and farmers. The development of rural cooperatives requires attention to infrastructures, tools and strategies, which are called as developers, roadmaps and antecedents to gain sustainable advantage. With this approach and considering the necessity of developing cooperatives in the general policies of Article 44 of the Constitution, the purpose of this research is to provide a framework to explain the factors or antecedents of the development of rural cooperatives.

Methodology/approach. The approach of the present research is mixed, based on the applied purpose and exploratory in terms of data collection. The statistical population of this research in both of qualitative and quantitative stages include experts in the field of agriculture and rural cooperatives, including managers and experts of rural cooperatives as well as managers and active members of rural cooperatives. The geographical area of experts in the qualitative stage was provinces of Markazi, Tehran, Gilan, Yazd, Razavi Khorasan, Sistan and Baluchistan, Kerman, Kurdistan and Ardabil. The geographical area of the experts in the quantitative stage was provinces of Markazi, Tehran, Gilan, Razavi Khorasan, Golestan and East Azerbaijan. The sampling method is purposive in the qualitative stage and convenient in the quantitative stage. In the qualitative stage, semi-structured interview tools were used and the interviews continued until the theoretical saturation (26 people) was reached and thematic analysis technique has also been used to analyze the data. In the quantitative stage, a questionnaire was used to collect data so that 40 questionnaires were distributed among the statistical sample and the weighted average technique was used to prioritize the topics. The reliability of the recoding of the interviews by a research colleague was equal to 80%.

Findings and conclusions. Findings show that the development background of rural cooperatives can be classified into four general dimensions: individual-cognitive development, inclusive institutional development, multiple capacity building and endogenous synergy. As a result and based on the research findings, the most important preconditions for the development of rural cooperatives include thirteen components: psychological development, collaborative space development, performance management, empowerment, institutional-government development, awareness and education, financial support, infrastructure-technical capability, systems upgrading, marketing and sales, supply chain management, local development And knowledge of the interior and surroundings. The result of the weighted average test also showed that supply chain management with a weight of 0.062, human resource empowerment and infrastructural-technical development with a weight of 0.060 have the highest priority in the growth and development of rural cooperatives. Also, performance management with a weight of 0.052 and financial support with a weight of 0.051 have the lowest priority.

Originality. Previous studies have mainly identified challenges or harms in the development of rural cooperatives or the scope of the study was on the scale of one or more villages, meanwhile, the current research provides a useful framework of the antecedents of the development of rural cooperatives at the national level by using a qualitative method. This research is a comprehensive research on the development factors of rural cooperatives in such a way that a diverse, multi-dimensional and comprehensive set of indicators in the field of individual empowerment of members, internal empowerment of cooperatives, empowerment or environmental background, including the prerequisite processes for the optimal activity of cooperatives or effective interventions Governance has been mentioned to facilitate the operation and create a favorable institutional environment for cooperatives. The results of this research provide a practical development guide for government managers in the high-level institutions of cooperatives, whether in the field of legislation, policymaking, or implementation, as well as operational managers in rural cooperative units.

*Corresponding author

E-mail addresses: baharspring92@yahoo.com (B. Isazadeh Malekmian), r.abbasi@hmu.ac.ir (R. Abbasi), mfallah83@gmail.com (M.R. Fallah)

فصلنامه تعاون و کشاورزی

Homepage: <http://www.ajcoop.mcls.gov.ir>

۱۴۰۱، ۴۳ (۴۳)، ۶۷-۸۹

ارائه چارچوب پیشایندهای توسعه تعاونی‌های روستایی

بهاره عیسی زاده ملک میان^۱، رسول عباسی^{۲*}، محمدرضا فلاح^۲

۱. کارشناس ارشد، مدیریت بازرگانی دانشگاه حضرت معصومه (س)، قم، ایران.
۲. استادیار، گروه مدیریت بازرگانی دانشگاه حضرت معصومه (س)، قم، ایران.

استناد: عیسی زاده ملک میان، بهاره، عباسی، رسول و فلاح، محمدرضا. (۱۴۰۱). ارائه چارچوب پیشایندهای توسعه تعاونی‌های روستایی. فصلنامه تعاون و کشاورزی، ۴۳ (۴۳)، ۶۷-۸۹.

DOI: 10.22034/AJCOOP.2022.312256.1744

اطلاعات مقاله

چکیده

زمینه و هدف: تشکیل و توسعه شرکت‌های تعاونی در مناطق روستایی، بهترین راه تجمیع امکانات اندک مالی افرادی از طبقه کارگر و کشاورز است. برای دستیابی به این امر و لزوم توجه به توسعه تعاونی‌های روستایی، این مطالعه باهدف ارائه چارچوب پیشایندهای توسعه تعاونی‌های روستایی انجام شده است.

روش‌شناسی/رهیافت: رویکرد پژوهش حاضر آمیخته، بر اساس هدف کاربردی و از نظر گردآوری داده‌ها اکتشافی است. جامعه آماری این تحقیق در دو مرحله کیفی و کمی، مشابه و شامل خبرگان حوزه کشاورزی و تعاونی‌های روستایی اعم از مدیران و کارشناسان ادارات تعاون روستایی و همچنین مدیران و اعضای فعال در تعاونی‌های روستایی می‌شود. روش نمونه‌گیری در مرحله کیفی هدفمند و در مرحله کمی در دسترس است. در مرحله کیفی از ابزار مصاحبه نیمه ساختاریافته استفاده شده و مصاحبه‌ها تا رسیدن به اشباع نظری (۲۶ نفر) ادامه یافته و همچنین از فن تحلیل مضمون برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شده است. در مرحله کمی نیز از ابزار پرسشنامه برای جمع‌آوری داده‌ها استفاده شده است که در این بین، تعداد ۴۰ پرسشنامه بین نمونه آماری توزیع و از فن میانگین وزنی برای اولویت‌بندی مضامین استفاده شده است.

یافته‌ها و نتیجه‌گیری: یافته‌ها نشان می‌دهد که می‌توان پیشایندهای توسعه تعاونی‌های روستایی را در چهار بعد کلی توسعه فردی-شناختی، توسعه نهادی فراگیر، ظرفیت‌سازی چندگانه و هم‌افزایی درون‌زا دسته‌بندی نمود. در نتیجه و بر اساس یافته‌های تحقیق، مهم‌ترین پیشایندهای توسعه تعاونی‌های روستایی شامل سیزده مؤلفه مشتمل بر توسعه روان‌شناختی، توسعه فضای همکاری، مدیریت عملکرد، توانمندسازی، توسعه نهادی-دولتی، آگاهی‌بخشی و آموزش، وجود پشتوانه‌های مالی، توانمندی زیرساختی-فنی، به‌روز کردن دستگاه‌ها، بازاریابی و فروش، مدیریت زنجیره تأمین، توسعه بومی-محلی و شناخت محیط داخلی و پیرامونی است.

اصالت/نوآوری: مطالعات پیشین عمدتاً در زمینه آسیب‌شناسی تعاونی‌های روستایی؛ آن‌هم در منطقه محدودی بوده است. این در حالی است که پژوهش حاضر با استفاده از روش کیفی، چارچوب مفیدی از پیشایندهای توسعه تعاونی‌های روستایی را در سطح ملی فراهم می‌کند.

واژگان کلیدی:

- توسعه روستایی
- تعاونی‌های روستایی
- توسعه پایدار
- پیشایندهای توسعه

تاریخ دریافت:

۱۴۰۰/۸/۵

تاریخ بازنگری:

۱۴۰۱/۰۷/۲۹

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۱/۰۹/۲۶

تاریخ برخط:

۱۴۰۱/۱۱/۲۶

*نویسنده مسئول

پست الکترونیک: baharspring92@yahoo.com (ب)، عیسی زاده ملک میان، (ر)، r.abbasi@hmu.ac.ir (ر)، عباسی، mfallah83@gmail.com (م)، فلاح).

روستایی و ارتقای بهره‌وری، کار، تولید و وضعیت اجتماعی روستائیان تلقی می‌شوند. اهداف عمومی تعاونی‌های توسعه روستایی شامل ترویج و تحکیم مشارکت، همکاری و تعاون عمومی و تأمین نیازهای مشترک اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی اعضا و کمک به تحقق عدالت اجتماعی است (Emdadi et al., 2017). رسالت اصلی تعاونی‌ها رسیدن به رفاه توأمان با عدالت اجتماعی و اقتصادی است که ناخودآگاه نیازمند وجود فرهنگ دموکراتیک و فرهنگ جمعی نیز می‌باشد (Sarmast, 2011). نتایج یک مطالعه، نشان داد که حمایت از اقدامات جمعی در میان کشاورزان می‌تواند یک مداخله مؤثر در توسعه روستا و کاهش فقر روستایی باشد (Gava et al., 2021).

برخی از تعاونی‌ها عملکرد خوبی دارند و برخی در ایجاد تأثیر برای اعضای خود ناکام هستند و برخی به دلیل وجود بعضی اعضا بهره‌مندتر و با بازدهی بالاتر هستند. عوامل فرهنگی بستر عملکرد درست تعاونی‌ها را ایجاد می‌کند. در پژوهشی، عوامل مؤثر بر فرهنگ تعاونی در بخش کشاورزان استان گیلان به دو دسته تقسیم شده است که از مهم‌ترین آن‌ها سوق‌دهنده‌های فردی و محیطی هستند. از موانع سوق‌دهنده‌های فردی عدم پذیرش مسئولیت، تعهد کم به اصول تعاون، نبود تجربه کاری، پایین بودن تحصیلات بر شمرده شده است و قدرت‌طلبی اعضا، عدم اعتماد متقابل، عدم سهولت دسترسی آسان به کارشناسان، عدم وجود تسهیلات و حمایت‌های مالی و ضعف آموزشی از عوامل بازدارنده محیطی هستند (Azizi & Masoumi, 2014).

در پژوهشی، مشکلات توسعه کسب و کار تعاونی‌ها در روستاهای منطقه سیستان شناسایی شده است. کمبود نقدینگی جهت تأمین سرمایه در گردش مالی، عدم وجود بستر فرهنگی مناسب برای ارتقاء روحیه همکاری و عدم آشنایی تحصیل‌کردگان دانشگاهی با ساختار و شیوه فعالیت در شرکت تعاونی و عدم ایجاد مراکز مشاوره برای راهنمایی و رفع مشکلات بیکاری شرکت‌های تعاونی، از مشکلاتی است که در این پژوهش شناسایی شده است (Rakhshani et al., 2021). پژوهش دیگری به شناسایی چالش‌های توسعه تعاونی‌ها و تشکل‌های روستایی شهرستان بویراحمد پرداخته است (Karimyan et al., 2018). در پژوهش دیگری در استان گلستان، عدم وجود کار جمعی و تعاونی در بین اعضا، عدم توانایی در تأمین وثیقه مناسب برای اخذ

توسعه تعاونی‌های روستایی نیازمند توجه به زیرساخت‌ها، ابزارها و راهبردهایی است که از آن به عنوان توسعه‌دهنده، نقشه راه و پیش‌بینی‌هایی برای کسب مزیت پایدار نام برده می‌شود. در این بین، یکی از پیش‌بینی‌های توسعه، تمرکز بر صنعت کشاورزی است که به‌مثابه منبع اصلی تأمین معیشت و ایجادکننده فرصت‌های شغلی و اقتصادی عمل کرده و اهمیت اساسی در حیات و توسعه روستایی دارد تا آنجا که در بسیاری از روستاها، مهم‌ترین عامل ثبات و امنیت سیاسی، اجتماعی و اقتصادی به شمار می‌رود (Ghanbari et al., 2019). در عین حال، تغییر شرایط اقتصادی، زیست‌محیطی و سیاسی-اجتماعی در سرتاسر جهان چالش‌های جدی را برای تولید و فروش محصولات کشاورزی به‌خصوص تولید در مقیاس کوچک به وجود می‌آورد. امروزه، کشاورزان خرده‌مالک اگر به بازار فروش محصولات نیز برسند از قدرت چانه‌زنی کافی برای تعیین شرایط تجارت برخوردار نیستند (Mujawamariya et al., 2013). از آنجایی که اکثریت مردم روستاها کشاورز و دامدار هستند لذا دارایی‌شان منابع طبیعی می‌باشد. برای توانمندسازی این بخش، همکاری، تعاون و اجماع مردم و ساکنان روستا در قالب تعاونی‌های روستایی می‌تواند کمک شایانی به رشد و ترقی آنان نماید. بخش تعاونی به صورت مستقل و خودمختار از طریق دموکراسی مشارکتی باعث توانمندسازی جمعیت روستایی می‌شود (Government of the Republic of the Union of Myanmar, 2016). در

میان پیش‌بینی‌ها، محرک‌ها و ابزارهای توسعه‌دهنده کسب و کار در مناطق روستایی، تعاونی‌های روستایی نهادهایی هستند که می‌توانند در رفع نقاط ضعف روستائیان، نقش آفرین باشند. تعاونی‌های روستایی به‌عنوان یک سازمان کوچک متعلق به عضو، امکان تسهیل توسعه اقتصادی - اجتماعی در مناطق روستایی را دارند (Barati et al., 2017).

مزایای سازمان‌های تعاونی در کشاورزی از مزایای قیمت در خرید و بازاریابی، کاهش هزینه‌ها و بهره‌وری از محل تقسیم‌داری‌ها و بهبود فرآیندهای تولیدی و بهبود دسترسی و افزایش کارایی در استفاده از اعتبار، تدارکات و اطلاعات حاصل می‌شود (Zhu et al., 2018). شرکت‌های تعاونی روستایی، ابزاری مناسب برای توسعه اقتصاد

سازوکار مربوطه برای توسعه اقتصادی و اجتماعی بی‌شماری از مردم در سراسر جهان، چه در روستا و چه در شهر می‌باشد (Brandão & Breitenbach, 2019). هدف شرکت‌های تعاونی پیوند دادن ظرفیت‌های متمایز فردی و یک هدف مشترک در کنار غلبه بر رفتارهای فردگرایانه است (Silva et al., 2014).

امروزه تعاون اهرمی برای توسعه اقتصادی و اجتماعی است که می‌تواند در بهره‌برداری بهینه از شرایط زندگی، کار و تولید و ارتقاء سطح درآمد و وضعیت اجتماعی جامعه مؤثر باشد. تشکیل و توسعه شرکت‌های تعاونی در مناطق شهری و روستایی، بهترین راه تجمع امکانات مالی اندک افراد متوسط جامعه و طبقه کارگر و کشاورز است. سرمایه تعاونی‌ها که در حقیقت نقدینگی آن‌ها محسوب می‌شود، نقش مهمی در توانایی این شرکت‌ها برای تأمین کالای مورد نیاز اعضا و مشتریان شرکت و در نتیجه، افزایش رضایت آنان دارد. علاوه بر ایجاد اشتغال؛ شرکت‌های تعاونی به کسب درآمد نیز کمک کرده‌اند (Zarei & Tariqat Mehrbani, 2020). هدف شرکت‌های تعاونی، تولید کالا و ارائه خدمات و ارضاء نیازهای قانونی اعضا و همچنین ارتقاء همکاری، مشارکت و در نتیجه تقویت ارتباطات بین فردی است. شرکت‌های تعاونی، خدماتی را ارائه می‌دهند که هم به نفع عضو و هم به نفع جامعه محلی است. همچنین از نظر صاحب‌نظران، شرکت‌های تعاونی حتی ابزاری ضروری برای توسعه بیشتر جوامع توسعه‌یافته اقتصادی است (Hussain, 2014). از نظر عوامل مؤثر بر عملکرد تعاونی‌ها نیز عوامل متعددی همچون تشریک‌مساعی و مشارکت اعضا، عوامل اجتماعی، طبیعی، حمایت دولت، اعتماد، ساختار درونی تعاونی، آموزش، عوامل مدیریتی و شخصیتی اعضا و عوامل اقتصادی بر عملکرد تعاونی‌ها مؤثر است (Faryabi & Ahmadvand, 2017). همچنین هنجارهای فرهنگی، مدیریت مؤثر و سازگار با شرایط محلی و سیاست‌های حمایتی دولتی در رشد و توسعه تعاونی‌ها مؤثرند. به‌علاوه، سازمان‌دهی درست، تأمین مالی مناسب، مدیریت مقتدرانه و ساختار عضویت مناسب بر موفقیت تعاونی‌ها تأثیر دارند (Agahi et al., 2018).

در خصوص روستا بایستی اذعان نمود که نیمی از جمعیت جهان در روستاها زندگی می‌کنند که از منظر فقر،

وام، عدم بهره‌گیری و استفاده مناسب از فناوری در اداره‌ی امور تعاونی، به‌عنوان مهم‌ترین نقاط ضعف تعاونی‌های روستایی عنوان شده است (Mahboubi et al., 2018).

عنایت به این چند نمونه پژوهش و دیگر پژوهش‌های میدانی، گویای این نکته است که علیرغم آن که در حوزه توسعه تعاونی‌های روستایی پژوهش‌های زیادی انجام شده، لیکن عمده آنها در زمینه آسیب‌شناسی تعاونی‌های روستایی؛ آن هم در منطقه محدودی بوده است و به‌طور خاص تحقیقات اندکی در زمینه شناسایی ابزارها، راهبردها و عوامل مؤثر بر توسعه تعاونی‌های روستایی و به دور از نگاه منطقه‌ای انجام شده است. با این رویکرد و با عنایت به ضرورت توسعه تعاونی‌ها در سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، مسئله اصلی این پژوهش، ارائه چارچوبی برای تبیین عوامل یا پیشایندهای توسعه تعاونی‌های روستایی است.

مبانی نظری

یکی از ابزارهای مهم توسعه پایدار هر کسب‌وکاری توجه به پیشایندها و محرک‌های ارتقای آن حوزه کسب و کار است. مفهوم پیشایندها به الزامات و پیش‌نیازهای لازم و ضروری موفقیت اشاره دارد. پیشایندهای هر کسب و کار در واقع محرک‌ها و پیش‌شرط‌های زمینه‌ای بهبود فضای درون‌زا و برون‌زای آن کسب و کار است (Staniewski & Awruk, 2018). در این راستا، در ادامه ضمن معرفی مفاهیم مرتبط با موضوع پژوهش به شناسایی و تبیین جایگاه تعاونی‌های روستایی پرداخته شده و همچنین پیشینه تجربی تحقیق ارائه می‌شود.

تعاون در جوامع مختلف به مفهومی فراگیر و فراتر از زمان و مکان، دربردارنده نوعی ارتباط متقابل بین فرد با فرد، فرد با گروه و گروه با گروه است. همچنین شامل نوعی برهم‌کنش گروهی است که منافع و نیازهای اعضا را تأمین می‌کند (Karimyan et al., 2018). تعاونی‌ها از سایر شرکت‌های اقتصادی متمایز هستند، خصوصاً به این دلیل که منطق مشارکت خصوصی و مشترک را دنبال نمی‌کنند و هدف آن سودآوری نیست بلکه ایجاد شرایطی است تا واحدهای خودمختار مرتبط با آن‌ها بتوانند خود را به‌طور کارآمد در بازارها مستقر کنند؛ بنابراین، تعاونی نوعی سازمان‌دهی افراد برای بهبود شرایط زندگی آنها و ایجاد

تعاون، ضعف مدیریتی، عدم دسترسی کافی به امکانات مناسب، تعدد مدیریت، عدم آشنایی کافی تعاونی‌ها به وظایف، نبود سرمایه در گردش، کمبود نیروهای متخصص، محدودیت حوزه عمل و فعالیت شرکت‌های تعاونی، بی تفاوتی مردم در برابر شرکت‌های تعاونی، عدم وجود هیئت‌مدیره پویا، عدم سوددهی شرکت برای انحصار و نظایر آن باعث شده‌اند که آسیب‌های جدی به تعاونی‌ها و توسعه آن‌ها وارد شود (Kouhi, 2006). تعاونی‌های روستایی مانند بسیاری از سازمان‌های دیگر از فساد مدیریتی آسیب می‌بینند. در مواردی مشاهده شده است که بیشتر دریافت‌کنندگان وام، آشنایی و خویشاوندی نزدیک با مدیرعامل و یا سهامداران داشته‌اند. در بعضی تعاونی‌های روستایی، کار مدیرعامل به بررسی حضور یا عدم حضور کارکنان محدود شده است و در تعاونی دیگر یک نفر، تمام کارها را خودش انجام می‌دهد و به کار تیمی هیچ اعتقادی ندارد و بقیه اعضا امکان اظهار نظر ندارند (Taherkhani & Gharani Arani, 2005).

پیشینه پژوهش

بررسی‌ها نشان می‌دهد تاکنون مطالعات چندی در حوزه تعاونی‌های روستایی به صورت جداگانه در ادبیات جهانی و داخلی صورت پذیرفته است. برخی از پژوهش‌ها بدین شرح است. نتایج تحقیقات استوفرهن (Stofferhn, 2017) بیانگر آن است که هفت عامل فقدان زیرساخت‌های فرهنگی، قوانین و مقررات ناکافی، نبود دانش و دیدگاه صحیح در تولیدکنندگان و رهبران، موانع زیر ساختی، منابع سرمایه و نظام اطلاع‌رسانی ناکافی، فقدان سود، وابستگی به دولت و بدگمانی به ساختار تعاونی از عوامل بازدارنده توسعه تعاونی‌های روستاهای کنیا هستند.

در تحقیق زارعی و طریقت مهربانی (Zarei & Tariqat, 2020) که در شهرستان سراب انجام شد مشخص شد عوامل مدیریتی، سازمانی، اقتصادی، فرهنگی اجتماعی، قانونی، بازاریابی و آموزشی بر توسعه تعاونی‌های روستایی مؤثر است. همچنین اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر توسعه تعاونی‌های روستایی نشان داد که عوامل سازمانی دارای بالاترین اهمیت و معیارهای مدیریتی، اقتصادی، قانونی، فرهنگی و اجتماعی، بازاریابی و عوامل آموزشی به ترتیب در اولویت‌های بعد قرار دارند. در مطالعه زینلی و همکاران (Zainli et al., 2020) در خصوص عوامل مؤثر بر

عدم برخورداری از تغذیه مناسب و سواد کم، قسمتی از جهان محسوب می‌شوند. با توجه به اینکه در اکثر جهان، روستاها به دلایل مختلف مورد توجه ویژه هستند، سیاست‌گذاران و اندیشمندان توجه خاصی به امر توسعه روستایی و رفع مشکلات آن‌ها دارند (Rezaei et al., 2015). در مناطق روستایی، تعاونی‌ها کشاورزان را به عنوان یک استراتژی برای تقویت موقعیت‌های اقتصادی خود از طریق تسهیل مذاکرات قیمت، دسترسی به اعتبار و گسترش کمک‌های فنی، سازمان می‌دهند که در غیر این صورت در دسترس نبوده است (Guimarães et al., 2015). بنابراین، پیشرفت اقتصادی-اجتماعی روستا در نتیجه تعاونی اتفاق می‌افتد. علاوه بر این، این استراتژی، شرایط پیچیده بازار را ساده می‌کند و وابستگی متقابل را بین عوامل افزایش می‌دهد، بنابراین اطمینان حاصل می‌کند که همبستگی و همکاری در محیط روستا به طور طبیعی توسعه می‌یابد (Brandão & Breitenbach, 2019). بر اساس تعریفی که دفتر تشکیل و توسعه تعاونی‌ها ارائه داده است اهداف تعاونی‌های روستایی عبارت‌اند از توسعه عدالت اجتماعی و مبارزه با فقر در جامعه، ایجاد و تقویت روحیه مشارکت و همیاری در بین روستاییان، کاهش مهاجرت روستاییان به شهرها، ایجاد و تقویت اندیشه تعاون در فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی روستا، ارتقاء سطح آموزش، بهداشت، اقتصاد، تحرک و شادابی در جامعه روستایی و مشارکت روستاییان در اداره روستا و کاهش تصدی دولت (Rezaei, 2014).

در خصوص ضعف عملکرد تعاونی‌ها، نتایج تحقیقات میدانی و نیز مطالعات اسنادی نشان داده است که از جمله مهم‌ترین علل شکست تعاونی‌ها مواردی چون کاهش مقبولیت و مشروعیت نظام‌های مدیریت، عدم همکاری و مشارکت اعضا در برنامه‌ها، ناتوانی‌های مالی (شامل بدهی بالای تعاونی‌ها به بانک‌ها، بیمه، بازار و غیره)، ناآشنایی با اهداف و اصول تعاون، پایین بودن سطح تحصیلات و وابستگی به دولت و نهادهای دولتی است (Mohammadi, 2012).

ارزیابی منابع تحقیقاتی در خصوص آسیب‌شناسی تعاونی‌های روستایی و توسعه آن‌ها نشان می‌دهد که عواملی همچون بی‌سوادی و کم‌سوادی، عدم قدرت رقابتی، پایین بودن کیفیت تولید، خدمات و بهره‌وری، پراکندگی سازمان‌های ناظر بر امور تعاونی‌ها، عدم وفاداری به اصول

ابزار گردآوری داده‌ها در مرحله کیفی، مصاحبه نیمه ساختاریافته است که مصاحبه‌تار سیدن به اشباع نظری (۲۶ نفر) ادامه پیدا کرده است. قلمرو مکانی خبرگان در مرحله کیفی، استان‌های مرکزی، تهران، گیلان، یزد، خراسان رضوی، سیستان و بلوچستان، کرمان، کردستان و اردبیل بوده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها در مرحله کیفی از تکنیک تحلیل مضمون شش مرحله‌ای براون و کلارک (Braun & Clarke, 2006) استفاده شده است. تحلیل مضمون، روشی برای تعیین، تحلیل و بیان الگوهای (مضامین) موجود در درون داده‌ها است. قلمرو مکانی خبرگان در مرحله کمی، استان‌های مرکزی، تهران، گیلان، خراسان رضوی، گلستان و آذربایجان شرقی بوده است. در مرحله کمی نیز از ابزار پرسشنامه برای جمع‌آوری داده‌ها استفاده شده است. در این بین، تعداد ۴۰ پرسشنامه بین نمونه آماری توزیع شد که با توجه به تعداد شاخص‌ها و عوامل شناسایی شده به عنوان پیشنهادها توسعه تعاونی‌های کشاورزی، از تکنیک میانگین وزنی برای اولویت‌بندی مضامین استفاده شده است. تکنیک میانگین وزنی با استفاده از نمره اهمیتی که خبرگان به مجموعه‌ای از شاخص‌ها می‌دهند آن شاخص‌ها را اولویت‌بندی می‌کند. در جدول زیر، ترکیب مصاحبه‌شوندگان و اعضای نمونه آماری تحقیق کیفی ارائه شده است (جدول ۱). همین ترکیب خبرگان به اضافه تعدادی دیگر با خصوصیات مشابه، ترکیب جمعیت نمونه ۴۰ نفره در بخش کمی را شکل می‌دهد. برای محاسبه پایایی مصاحبه‌ها با روش توافق درون‌موضوعی با دو کدگذار (ارزیاب)، از یک خبره که بر موضوع تحقیق اشراف داشت، درخواست شد تا به‌عنوان همکار (کدگذار) در پژوهش مشارکت کند. سپس محقق به همراه این همکار پژوهش، تعداد سه مصاحبه را کدگذاری کرد. درصد توافق درون‌موضوعی که به‌عنوان شاخص پایایی تحقیق به کار می‌رود با استفاده از فرمول زیر محاسبه شد:

توسعه تعاونی‌های دامداری روستایی در شهرستان اسلام‌آباد غرب، مشخص گردید که این شرکت‌ها در حال حاضر، فعالیت بسیار کمی در جهت رفع و حل مشکلات دامداران دارند و از اهداف اصلی خود که کمک به اعضا است فاصله زیادی گرفته‌اند و نتوانسته‌اند رضایت و اعتماد اعضا را برای همکاری و مشارکت لازم جلب نمایند. این تعاونی‌ها در مناطق روستایی به لحاظ خدماتی چون تأمین خوراک دام و نهاده‌های مورد نیاز دامداران و همچنین در مورد اعتبارات و تسهیلات لازم جهت هدایت سرمایه‌گذاری‌ها در تولید فرآورده‌های دامی اعضا، بسیار ضعیف عمل کرده‌اند و اعضا رضایت چندانی از برنامه‌های شرکت‌های تعاونی روستایی دامداران ندارند. کریمیان و همکاران (Karimyan et al., 2018) نیز چالش‌های توسعه تعاونی‌ها و تشکلهای روستایی شهرستان بویراحمد را در چهارده عامل استخراج کردند که به ترتیب میزان اهمیت عبارت بودند از: زیرساختی، سرمایه اجتماعی، اقتصادی، اطلاع‌رسانی، مشکلات فروش، بازار یابی، فنی، آموزشی، حمایتی، محیطی، قانونی، اجتماعی، مدیریتی و فردی. در مطالعه ثابت دیزاوندی و همکاران (Sabet Dizavandi et al., 2010) مشخص شد که رضایت اعضا از عملکرد اقتصادی و اجتماعی تعاونی‌های روستایی در قالب شاخص‌های پژوهش، پایین بوده است.

روش‌شناسی پژوهش

رویکرد پژوهش حاضر آمیخته (کیفی-کمی)، بر اساس هدف از نوع تحقیقات کاربردی و از نظر گردآوری داده‌ها اکتشافی است. جامعه مشارکت‌کنندگان این تحقیق در دو مرحله کیفی و کمی به صورت مشترک شامل خبرگان حوزه کشاورزی و تعاونی‌های روستایی اعم از مدیران و کارشناسان ادارات تعاون روستایی و همچنین مدیران و اعضای فعال در تعاونی‌های روستایی است و صرفاً تفاوت دو روش کیفی و کمی در این زمینه، بیشتر بودن تعداد افراد نمونه در بخش کمی است. روش نمونه‌گیری در مرحله اول (کیفی) روش غیر احتمالی هدفمند و گلوله برفی و در مرحله دوم (کمی) نیز روش هدفمند و گلوله برفی می‌باشد.

جدول ۱. اطلاعات جمعیت‌شناختی مصاحبه‌شوندگان (مرحله کیفی)

ردیف	سن	جنسیت	میزان تحصیلات	عنوان شغلی	سابقه کار (سال)
۱	۵۰	مرد	کارشناسی	مدیرعامل	۲۵
۲	۴۸	مرد	کارشناسی	عضو تعاونی روستایی	۱۸
۳	۵۱	مرد	کارشناسی	عضو هیئت‌مدیره	۲۲
۴	۵۵	مرد	دیپلم	عضو تعاونی روستایی	۲۰
۵	۵۵	مرد	کارشناسی ارشد	عضو هیئت‌مدیره	۲۲
۶	۴۷	مرد	کارشناسی	عضو تعاونی روستایی	۱۷
۷	۳۹	مرد	کارشناسی	امور اداری تعاون روستایی	۱۶
۸	۵۴	مرد	کارشناسی ارشد	رئیس اداره تعاون روستایی	۳۲
۹	۳۷	مرد	کارشناسی	امور اداری تعاونی روستایی	۱۲
۱۰	۳۸	زن	کارشناسی	عضو تعاونی روستایی	۱۰
۱۱	۵۶	مرد	کارشناسی	عضو هیئت‌مدیره	۲۲
۱۲	۴۲	زن	کارشناسی	عضو تعاونی روستایی	۱۲
۱۳	۳۷	مرد	کاردانی	مدیرعامل	۱۵
۱۴	۴۳	مرد	کارشناسی	عضو تعاونی روستایی	۱۳
۱۵	۵۴	مرد	کارشناسی	مدیرعامل	۱۹
۱۷	۵۰	مرد	کارشناسی ارشد	کارشناس اداره تعاون روستایی	۲۶
۱۸	۵۰	مرد	کارشناسی ارشد	رئیس اداره تعاون روستایی	۲۷
۱۹	۵۲	مرد	کارشناسی ارشد	کارشناس اداره تعاون روستایی	۲۵
۲۰	۴۴	زن	کارشناسی ارشد	سرپرست آموزش اداره تعاون	۱۴
۲۱	۵۴	مرد	کارشناسی ارشد	مدیر کل تعاونی روستایی	۳۰
۲۲	۳۶	زن	دکتر	معاون بازرگانی	۱۶
۲۳	۴۳	مرد	کارشناسی ارشد	مدیرعامل	۱۸
۲۴	۴۷	مرد	کارشناسی	رئیس اداره تعاون روستایی	۲۰
۲۵	۴۷	مرد	کاردانی	مدیرعامل	۲۵
۲۶	۴۷	مرد	کارشناسی ارشد	مدیرعامل	۲۲

تعداد کل توافقات بین کدها ۲۹ است. پایایی بین دو کدگذار برای مصاحبه‌های انجام‌گرفته در این تحقیق با استفاده از فرمول ذکر شده برابر با ۸۰ درصد است. با توجه به اینکه میزان پایایی، بیش از ۶۰ درصد است، قابلیت اعتماد کدگذاری‌ها تأیید شد و می‌توان بیان کرد که میزان پایایی تحلیل مصاحبه کنونی مناسب است (جدول ۲).

$$100\% \times \frac{\text{تعداد توافقات} \times 2}{\text{تعداد کل کدها}} = \text{درصد توافق درون موضوعی}$$

نتایج حاصل از کدگذاری در جدول (۲) بیان شده است. همان‌طور که مشاهده می‌شود تعداد کل کدها که توسط محقق و همکار پژوهش به ثبت رسیده است برابر ۷۲ و

جدول ۲. محاسبه پایایی بین دو کدگذار

ردیف	کد مصاحبه	تعداد کدها	تعداد توافقات	پایایی بین دو کدگذار
۱	P1	۲۷	۱۲	٪۸۸
۲	P4	۲۳	۸	٪۶۹
۳	P7	۱۲	۵	٪۸۳
۴	کل	۶۲	۲۵	٪۸۰

یافته‌ها

الف) روش کیفی: تحلیل مضمون

طبق مراحل شش‌گانه تحلیل مضمون، در مرحله اول، آشنایی با داده‌ها صورت می‌گیرد. در این مرحله هدف، آشنایی با عمق محتوای داده‌ها می‌باشد. مرحله دوم به ایجاد

کدهای اولیه می‌پردازد؛ کدها ویژگی داده‌هایی را معرفی می‌نمایند که به نظر محقق، جالب می‌باشد. در مرحله سوم که جستجوی مضامین اولیه نام دارد؛ هدف، دسته‌بندی کدهای مختلف در قالب مضامین اولیه و مرتب کردن همه خلاصه داده‌های کدگذاری است (جدول ۳).

جدول ۳: مضامین پایه مستخرج از مصاحبه‌ها

مضامین پایه	کد منبع
همکاری و مشارکت تیمی، ایجاد کانال‌های قوی ارتباطی بین اعضا، ایجاد کانال‌های قوی ارتباطی بین تعاونی‌ها، تبادل اطلاعات، تبادل تجربه، ارائه پیشنهادهای سازنده، ایجاد محیط رقابتی، ارتباطات دوسویه با مدیران تعاونی، نظرخواهی از تمام اعضا، حضور فعال و حمایت مردم محلی	AP02
شایسته‌سالاری، جذب نیروی قوی در مذاکرات، جذب نیروی متخصص و ماهر، تجربه و تخصص مدیران، بهره‌مندی از قدرت و استعداد جوانی	AP03
انگیزه مشارکت، روحیه مطالبه‌گری، واقع‌گرا بودن	AP07
برنامه‌ریزی دقیق، بازخورد مناسب، حضور فیزیکی در تعاونی، حضور بیشتر اعضا در تعاونی، عمل به اساسنامه، ضامن شدن زنجیری اعضای تعاونی، تک شغله بودن اعضای تعاونی	AP08
استقلال تعاونی‌ها، تأمین اعتبار و سرمایه‌های مالی، عدم دخالت دولت، حمایت مالی دولت، وضع معافیت مالیاتی، ایجاد ارتباط مناسب با سازمان‌های دولتی، وام‌های کم‌بهره و تسهیلات مالی، تشویق تعاونی‌های برتر توسط دولت، نظارت بر حسن اجرا، نظارت بر عملکرد، تهیه اقلام یارانه‌ای توسط دولت	AP010
آموزش و اطلاع‌رسانی، استفاده از تجارب موفق، برگزاری دوره‌های آموزشی، برگزاری همایش‌های کاربردی، برگزاری جلسات راهبردی، شفاف‌سازی در خصوص اهداف	AP13
ایجاد صندوق‌های سرمایه، افزایش سهام تعاونی، ارتقای وضعیت مالی، ایجاد صندوق‌های حمایت مالی، توان مالی رو ستاییان، پس‌انداز و سرمایه‌گذاری رو ستاییان، جذب سرمایه‌گذاران محلی	AP15
بهره‌رزدن سامانه‌های فرو شگاهی، بهره‌رزدن سیستم‌های انبارداری، دستر سی به اینترنت، نرم‌افزارهای معرفی و فروش محصولات، استفاده از فناوری‌های نوین، بهره‌گیری از فضای مجازی و رسانه‌های اجتماعی، ارتقای اتوماسیون اداری، ایجاد بانک اطلاعاتی دقیق و بهره‌رزدن	AP16
ایجاد طرح‌های توسعه، سرمایه‌گذاری در محصولات تعاونی، ایجاد بنگاه‌های کوچک روستایی، ایجاد زمینه کسب‌وکار پایدار، افزایش سردخانه‌ها، افزایش انبارها و سیلوها، دستر سی به ابزارآلات و ماشین‌آلات کشاورزی، نزدیکی انبارها به تعاونی‌ها، ایجاد مراکز خریدوفروش، ایجاد بسترهای شغلی	AP18
تأمین کود شیمیایی سهمیه‌ای، تأمین نهاده‌های زراعتی، ارائه امکانات و تسهیلات اولیه، ارائه خدمات رفاهی، فراهم کردن کالاهای اساسی، تولید نهاده‌های کشاورزی	AP21
حذف واسطه‌ها و دلال‌ها، انجام تحقیقات بازاری، شناسایی بازارها، فعالیت و حضور در بازارها، شناسایی نحوه ارائه و معرفی محصول، بازاریابی مناسب، تبلیغات مستمر، فروش محصولات در بازار مناسب، فروش مجازی، ایجاد نمای شگاه معرفی تعاونی، بسته‌بندی جدید و نو، صادرات	AP22
اعتمادسازی بین مردم، حذف بدبینی نسبت به تعاونی‌ها، کسب اطلاعات مردم محلی، تشویق و ترغیب مردم محلی، افزایش دانش بومی، کاهش مهاجرت روستا-تأییان، توانمندسازی اقشار کم‌درآمد	AP23
شناخت ضعف‌ها، شناخت قوت‌ها، شناخت تهدیدها، شناخت فرصت‌ها	AP24

جدول ۴: مضامین سازمان‌دهنده

مفاهیم سازمان‌دهنده	کدهای گزینشی
توسعه فضای همکارانه توانمندسازی توسعه روان‌شناختی مدیریت عملکرد آگاهی‌بخشی و آموزش وجود پشتوانه‌های مالی به‌روز کردن سیستم‌ها؛ توسعه نهادی-دولتی مدیریت زنجیره تأمین بازاریابی و فروش توسعه بومی-محلی شناخت محیط داخلی و پیرامونی توانمندی زیرساختی-فنی	توسعه درون‌زا توسعه برون‌زا

تحلیل ارائه شده، تعریف و مورد بازبینی مجدد قرار می‌گیرد. سپس داده‌های هر مضمون اصلی تحلیل می‌شود. به‌وسیله تعریف و بازبینی کردن، ماهیت آن چیزی که یک مضمون در مورد آن بحث می‌کند مشخص شده و تعیین می‌گردد که هر مضمون اصلی، کدام جنبه از داده‌ها را در خود دارد (جدول ۵).

در مرحله چهارم مضامین سازمان‌دهنده شکل می‌گیرد؛ این مرحله شامل بازبینی و تصفیه (شامل بازبینی در سطح خلاصه داده‌های کدگذاری) و شکل‌دهی به مضامین سطح بالاتر (اعتبار مضامین سازمان‌دهنده در رابطه با مجموعه داده‌ها) است (جدول ۴).

مرحله پنجم به تعریف و نام‌گذاری مضامین اصلی یا فراگیر می‌پردازد. در این مرحله، مضامین اصلی که برای

جدول ۵. فهرست مضامین مستخرج از داده‌ها

مفاهیم سازمان‌دهنده	مفاهیم فراگیر
توسعه فضای همکارانه توانمندسازی توسعه روان‌شناختی مدیریت عملکرد؛ توسعه نهادی-دولتی آگاهی‌بخشی و آموزش وجود پشتوانه‌های مالی؛ به‌روز کردن سیستم‌ها توانمندی زیرساختی-فنی مدیریت زنجیره تأمین بازاریابی و فروش؛ توسعه بومی-محلی شناخت محیط داخلی و پیرامونی	توسعه فردی-شناختی ظرفیت‌سازی چندگانه هم‌افزایی درون‌زا

گزارش است. با تحلیل داده‌ها و پس از دو مرحله کدگذاری باز و کدگذاری محوری، مضامین فراگیر، سازمان‌دهنده و پایه استخراج شد. بر این اساس، مفاهیم توسعه فردی-شناختی، توسعه نهادی فراگیر، ظرفیت‌سازی چندگانه و

در مرحله آخر، گزارش تدوین می‌شود. مرحله ششم زمانی شروع می‌شود که محقق، مجموعه‌ای از مضامین اصلی کاملاً آنتزاعی و منطبق با ساختارهای زمینه‌ای تحقیق را در اختیار داشته باشد. این مرحله شامل تحلیل پایانی و نگارش

ضروری است که این پیشایندها رتبه‌بندی و اولویت‌بندی شود. در این راستا یکی از ابزارهای اولویت‌بندی و رتبه‌بندی شاخص‌ها، تکنیک میانگین وزنی است. در این قسمت با ابزار تکنیک میانگین وزنی، ابعاد توسعه تعاونی‌های روستایی وزن‌دهی و رتبه‌بندی می‌شود. بر این اساس و پس از استخراج فراوانی مطلق و نسبی هر یک از ابعاد توسعه تعاونی‌های روستایی، ارزش متغیرهای مرتبط که از تقسیم ارزش محاسبه‌شده (مجموع فراوانی نسبی در ارزش بعد) بر ۱۰۰ به‌دست‌آمده، ارزش ابعاد توسعه تعاونی روستایی تبیین شده است (جدول ۶).

هم‌افزایی درون‌زاه، چهار مضمون فراگیر یا به عبارتی چهار بعد مفهومی چارچوب نظری تحقیق را شکل می‌دهد. توسعه فضای همکارانه، توانمندسازی، توسعه روان‌شناختی و مدیریت عملکرد، توسعه نهادی-دولتی، آگاهی‌بخشی و آموزش، وجود پشتوانه‌های مالی، به‌روز کردن سیستم‌ها، توانمندی زیرساختی- فنی، مدیریت زنجیره تأمین، بازاریابی و فروش، توسعه بومی- محلی و شناخت محیط داخلی و پیرامونی نیز مؤلفه‌های این چهار بعد را شکل می‌دهند.

(ب) روش کمی: تکنیک میانگین وزنی

با توجه به این که عوامل یا شاخص‌های زیادی برای توسعه تعاونی‌های روستایی کشف و بر چسب‌گذاری شده است،

جدول ۶. ارزش ابعاد توسعه تعاونی‌های روستایی

گزینه‌ها و ارزش وزنی	بسیار کم (۱)	کم (۲)	متوسط (۳)	زیاد (۴)	بسیار زیاد (۵)	جمع	ارزش محاسبه‌شده هر بعد
توسعه روان‌شناختی	-	-	۱۱	۲۹	-	۳۷۲/۵	۳/۷۳
فراوانی مطلق	-	-	۱۱	۲۹	-		
فراوانی نسبی	-	-	۲۷/۵	۷۲/۵	-		
فراوانی نسبی* ارزش گزینه	-	-	۸۲/۵	۲۹۰	-		
توسعه فضای همکارانه	-	-	۸	۳۱	۱	۳۸۲/۵	۳/۸۳
فراوانی مطلق	-	-	۸	۳۱	۱		
فراوانی نسبی	-	-	۲۰	۷۷/۵	۲/۵		
فراوانی نسبی* ارزش گزینه	-	-	۶۰	۳۱۰	۱۲/۵		
مدیریت عملکرد	-	-	۲۱	۱۸	۱	۳۵۰	۳/۵
فراوانی مطلق	-	-	۲۱	۱۸	۱		
فراوانی نسبی	-	-	۵۲/۵	۴۵	۲/۵		
فراوانی نسبی* ارزش گزینه	-	-	۱۵۷/۵	۱۸۰	۱۲/۵		
توسعه نهادی دولتی	-	-	۶	۳۲	۲	۳۹۰	۳/۹
فراوانی مطلق	-	-	۶	۳۲	۲		
فراوانی نسبی	-	-	۱۵	۸۰	۵		
فراوانی نسبی* ارزش گزینه	-	-	۴۵	۳۲۰	۲۵		
آگاهی‌بخشی و آموزش	-	-	۱۰	۳۰	-	۳۷۵	۳/۷۵
فراوانی مطلق	-	-	۱۰	۳۰	-		
فراوانی نسبی	-	-	۲۵	۷۵	-		
فراوانی نسبی* ارزش گزینه	-	-	۷۵	۳۰۰	-		
وجود پشتوانه‌های مالی	-	۱	۲۲	۱۶	۱	۳۴۲/۵	۳/۴۳
فراوانی مطلق	۱	۱	۲۲	۱۶	۱		
فراوانی نسبی	-	۲/۵	۵۵	۴۰	۲/۵		
فراوانی نسبی* ارزش گزینه	-	۵	۱۶۵	۱۶۰	۱۲/۵		
توانمندی زیرساختی- فنی	-	-	۲	۳۴	۴	۴۰۵	۴/۰۵
فراوانی مطلق	-	-	۲	۳۴	۴		
فراوانی نسبی	-	-	۵	۸۵	۱۰		
فراوانی نسبی* ارزش گزینه	-	-	۱۵	۳۴۰	۵۰		
به‌روز کردن سیستم	-	-	۱	۳۹	-	۳۹۷/۵	۳/۹۸
فراوانی مطلق	-	-	۱	۳۹	-		
فراوانی نسبی	-	-	۲/۵	۹۷/۵	-		
فراوانی نسبی* ارزش گزینه	-	-	۷/۵	۳۹۰	-		
بازاریابی و فروش	-	-	۱۳	۲۵	۲	۳۷۲/۵	۳/۷۳
فراوانی مطلق	-	-	۱۳	۲۵	۲		
فراوانی نسبی	-	-	۳۲/۵	۶۲/۵	۵		
فراوانی نسبی* ارزش گزینه	-	-	۹۷/۵	۲۵۰	۲۵		
فراوانی مطلق	-	-	۱	۳۲	۷		

۴/۱۵	۴۱۵	۱۷/۵	۸۰	۲/۵	-	-	فراوانی نسبی	مدیریت زنجیره تأمین
		۸۷/۵	۳۲۰	۷/۵	-	-	فراوانی نسبی*ارزش گزینه	
		-	۱۱	۲۶	۳	-	فراوانی مطلق	توسعه بومی-محلی
۳/۲	۳۲۰	-	۲۷/۵	۶۵	۷/۵	-	فراوانی نسبی	
		-	۱۱۰	۱۹۵	۱۵	-	فراوانی نسبی*ارزش گزینه	
		۲	۳۸	-	-	-	فراوانی مطلق	توسعه منابع انسانی
۴/۰۵	۴۰۵	۵	۹۵	-	-	-	فراوانی نسبی	
		۲۵	۳۸۰	-	-	-	فراوانی نسبی*ارزش گزینه	
		-	۲۴	۱۶	-	-	فراوانی مطلق	شناخت محیط داخلی و پیرامونی
۳/۶	۳۶۰	-	۶۰	۴۰	-	-	فراوانی نسبی	
		-	۲۴۰	۱۲۰	-	-	فراوانی نسبی*ارزش گزینه	

بعد از محاسبه ارزش عوامل توسعه تعاونی‌های روستایی، با توجه به این که باید مجموع اوزان عوامل بر اساس تکنیک میانگین وزنی برابر با یک شود، وزن هر بعد از طریق تقسیم ارزش محاسبه‌شده بر جمع ارزش‌ها محاسبه گردید که نتایج آن در جدول (۷) ارائه شده است.

جدول ۷. وزن ابعاد توسعه تعاونی‌های روستایی

رتبه	وزن	ارزش محاسبه‌شده	عوامل توسعه تعاونی‌های روستایی
۸	۰/۰۵۵	۳/۷۳	توسعه روانشناختی
۶	۰/۰۵۷	۳/۸۳	توسعه فضای همکارانه
۱۰	۰/۰۵۲	۳/۵	مدیریت عملکرد
۵	۰/۰۵۸	۳/۹	توسعه نهادی و دولتی
۸	۰/۰۵۵	۳/۷۵	آگاهی‌بخشی و آموزش
۱۱	۰/۰۵۱	۳/۴۳	وجود پشتوانه‌های مالی
۲	۰/۰۶۰	۴/۰۵	توسعه زیرساختی-فنی
۴	۰/۰۵۹	۳/۹۸	به‌روز کردن سیستم‌ها
۸	۰/۰۵۵	۳/۷۳	بازاریابی و فروش
۱	۰/۰۶۲	۴/۱۵	مدیریت زنجیره تأمین
۷	۰/۰۵۶	۳/۸	توسعه بومی-محلی
۲	۰/۰۶	۴/۰۵	توسعه منابع انسانی
۹	۰/۰۵۳	۳/۶	شناخت محیط داخلی و پیرامونی

همکارانه، توسعه بومی-محلی، بازاریابی و فروش، آگاهی‌بخشی و آموزش، توسعه روان‌شناختی، شناخت محیط داخلی و پیرامونی، مدیریت عملکرد و وجود پشتوانه‌های مالی می‌باشد. علاوه بر این، نتایج وزن‌دهی شاخص‌های تحقیق نشان داد که در ابعاد مختلف، برخی شاخص‌ها دارای بالاترین وزن یا اولویت هستند. بر این اساس در مؤلفه توسعه روان‌شناختی، شاخص «واقع‌گرا بودن»، در مؤلفه توسعه فضای همکارانه، شاخص «حضور فعال و حمایت مردم محلی»، در مؤلفه توانمندسازی منابع انسانی، شاخص «تجربه و تخصص مدیران»، در مؤلفه مدیریت

بر اساس یافته‌های بخش کمی، مشخص گردید که مدیریت زنجیره تأمین با وزن ۰/۰۶۲، توانمندسازی منابع انسانی و توسعه زیرساختی-فنی با وزن ۰/۰۶۰ بالاترین اولویت را در رشد و توسعه تعاونی‌های روستایی دارند. همچنین مدیریت عملکرد با وزن ۰/۰۵۲ و وجود پشتوانه‌های مالی با وزن ۰/۰۵۱ نیز دارای پایین‌ترین اولویت هستند. اولویت تمامی مؤلفه‌ها به ترتیب از اهمیت بیشتر به کمتر شامل بعد مدیریت زنجیره تأمین، توانمندسازی منابع انسانی، توانمندی زیرساختی-فنی، به‌روز کردن سیستم‌ها، توسعه نهادی-دولتی، توسعه فضای

عملکرد، شاخص «حضور فیزیکی مردم در تعاونی‌ها»، در مؤلفه آگاهی‌بخشی و یادگیری، شاخص «برگزاری دوره های آموزش»، در مؤلفه توسعه نهادی-دولتی، شاخص «حمایت مالی و توسعه دولتی»، در مؤلفه وجود پستوانه‌های مالی، شاخص «جذب سرمایه‌گذاران محلی»، در مؤلفه توانمندی زیرساختی-فنی، شاخص «ایجاد بسترهای شغلی»، در مؤلفه مدیریت زنجیره تأمین، شاخص «تأمین کودهای شیمیایی سهمیه‌ای»، در مؤلفه به‌روز کردن سیستم‌ها، شاخص «ایجاد بانک اطلاعاتی دقیق و به‌روز»، در مؤلفه بازاریابی و فروش، شاخص «فروش مجازی»، در مؤلفه توسعه بومی محلی، شاخص «کاهش مهاجرت روستاییان» و در مؤلفه شناخت محیط داخلی و پیرامونی، شاخص «شناخت فرصت‌ها» دارای بالاترین اولویت هستند.

بحث و نتیجه‌گیری

با توجه به اهمیت تعاونی‌های روستایی و نقش مهمی که این تعاونی‌ها در توسعه روستاها ایفا می‌کنند، پژوهش حاضر به شناسایی پیشایندهای توسعه تعاونی‌های روستایی پرداخته است. بر این اساس ضمن بررسی ادبیات نظری موجود، پروتکل مصاحبه تنظیم و با بیست و شش نفر از خبرگان و فعالان این حوزه مصاحبه عمیق صورت گرفت. این افراد، متخصصان و مدیران در بخش‌های تعاونی روستایی بودند که در حوزه تعاونی‌ها دارای تجربه علمی و عملی بوده و غالباً در هر دو مرحله کیفی و کمی مشارکت داشتند. محققان با پیاده‌سازی محتوای مصاحبه‌ها و کدگذاری آن‌ها، پیشایندهای توسعه تعاونی‌های روستایی را در قالب چهار طبقه مضامین توسعه فردی-شناختی، توسعه نهادی فراگیر، ظرفیت‌سازی چندگانه و هم‌افزایی درون‌زا شناسایی نمودند. در مجموع، پیشایندهای توسعه تعاونی‌های روستایی در چهار بعد اصلی، ۱۳ مؤلفه و ۹۵ شاخص طبقه‌بندی شد.

نتایج نشان می‌دهد که مضمون فراگیر «توسعه فردی-شناختی» شامل چهار مؤلفه است. اولین مؤلفه توسعه روان‌شناختی نام دارد که شامل شاخص‌های انگیزه مشارکت و همکاری، روحیه مطالبه‌گری و واقع‌گرا بودن است. نتایج این مؤلفه با مطالعه هاکیلیوس و هانسون (Hakelius & Hansson, 2016) مطابقت دارد که در آن تعهد و اعتماد، از عوامل مؤثر در جذب کشاورزان به

عضویت در تعاونی‌ها شناخته شده است. دومین مؤلفه «توسعه فردی-شناختی» که شامل شاخص‌های ایجاد محیط رقابتی، همکاری، تبادل تجربه، مشارکت و همیاری، ایجاد کانال‌های قوی ارتباطی بین اعضا، ایجاد کانال‌های قوی ارتباطی بین اعضا، مشارکت تیمی، نظرخواهی از تمام اعضا، حضور فعال و حمایت مردمی، تبادل اطلاعات، ارائه پیشنهادهای سازنده و ارتباطات دوسویه با مدیران تعاونی می‌باشد. این مؤلفه در مطالعه شی (Shi et al., 2019) مورد توجه بوده است که در آن بر توسعه پایدار و شاخص‌های مرتبط با آن و اقدامات در محیط کاری و توجه به ویژگی‌های محیط کار و زیست تأکید شده است و همچنین با مطالعات قبلی که در حوزه تعاونی‌های روستایی انجام شده مطابقت دارد (Zainali et al., 2020). سومین مؤلفه مضمون فراگیر «توسعه فردی-شناختی»، مدیریت عملکرد است که شامل برنامه‌ریزی دقیق، بازخورد مناسب، ضرورت حضور فیزیکی در تعاونی‌ها، حضور بیشتر اعضا در تعاونی‌ها، عمل به اساسنامه و ضامن شدن زنجیری اعضای تعاونی می‌باشد. این مطالعه با تحقیقات قبلی زارعی و طریقت مهر بانی مطابقت دارد (Zarei & Tariqat Mehrbani, 2020). در نهایت آخرین مؤلفه مضمون فراگیر «توسعه فردی-شناختی»، توانمندسازی منابع انسانی است که شامل شاخص‌های شایسته‌سالاری، جذب نیروی قوی در مذاکرات، جذب نیروی متخصص و ماهر، تجربه و تخصص مدیران، بهره‌مندی از قدرت و استعداد جوانی و تک‌شغله بودن اعضای تعاونی می‌باشد. این نتایج با مطالعه برخی از محققان پیشین تطابق و همخوانی دارد (Taghilou et al., 2016; Karimyan et al., 2018).

یافته‌های این طرح نشان می‌دهد که مضمون فراگیر دوم یعنی «توسعه نهادی فراگیر» نیز از سه مؤلفه فرعی تشکیل شده است. اولین مؤلفه که توسعه نهادی-دولتی نام دارد شامل شاخص‌های استقلال تعاونی‌ها، تأمین اعتبار و سرمایه‌های مالی، عدم دخالت دولت، حمایت مالی و توسعه دولتی، وضع معافیت مالیاتی، ایجاد ارتباط مناسب با سازمان‌های دولتی، وام‌های کم‌بهره و تسهیلات مالی، تشویق تعاونی‌های برتر توسط دولت، نظارت بر حسن اجرا، نظارت بر عملکرد و تهیه ارقام یارانه‌ای توسط دولت می‌باشد. این بعد با مطالعه برخی محققان پیشین مطابقت دارد

بازارها، فعالیت و حضور در بازارها، شناسایی نحوه ارائه و معرفی محصول، بازاریابی مناسب، تبلیغات مستمر، فروش محصولات در بازار مناسب، فروش مجازی، ایجاد نمایشگاه معرفی تعاونی، بسته‌بندی جدید و صادرات می‌باشد. این بعد منطبق بر مطالعات پیشین بوده و نتایج آن‌ها را تأیید می‌کند (Zarei & Tariqat Mehrbani, 2020; Karimyan et al., 2018). آخرین مؤلفه نیز مدیریت زنجیره تأمین نام دارد که شامل شاخص‌های تأمین کود شیمیایی سهمیه‌ای، تأمین نهاده‌های زراعتی، ارائه امکانات و تسهیلات اولیه، ارائه خدمات رفاهی، فراهم کردن کالاهای اساسی و تولید نهاده‌های کشاورزی می‌باشد. این بعد با مطالعه‌ای که بر نقش تولید و تولیدکنندگان در موفقیت تعاونی‌ها تأکید داشته (Stofferhn, 2017) و با برخی تحقیقات قبلی نیز مطابقت دارد (Zainali et al., 2020; Sepehrdoust & Yousefi, 2013).

مضمون فراگیر چهارم یعنی «هم‌افزایی درون‌زا» نیز شامل دو مؤلفه است. مؤلفه توسعه بومی - محلی که شامل اعتمادسازی بین مردم، حذف بدبینی نسبت به تعاونی‌ها، کسب اطلاعات مردم محلی، تشویق و ترغیب مردم محلی، افزایش دانش بومی، کاهش مهاجرت روستاییان و توانمندسازی اقشار کم‌درآمد است. این نتیجه با مطالعه موجو (Mojo et al., 2017) که در تعاونی‌های کشور اتیوپی انجام شده و با برخی مطالعات قبلی مطابقت دارد (Karimyan et al., 2018). مؤلفه بعدی این مضمون فراگیر، بعد شناخت محیط داخلی و پیرامونی نام دارد که شامل شناخت تهدیدها و ضعف‌ها و شناخت فرصت‌ها و قوت‌ها می‌باشد. نتایج این بعد نیز با یافته‌های سایر مطالعات قبلی همخوانی دارد (Mahboubi et al., 2018).

همان‌طور که از ابعاد و مؤلفه‌های شناسایی شده، مشخص است این تحقیق، یک تحقیق جامع در خصوص عوامل توسعه تعاونی‌های روستایی است به نحوی که مجموعه متنوع، چندبعدی و جامعی از شاخص‌ها در زمینه توانمندی فردی اعضا، توانمندسازی درونی تعاونی‌ها، توانمندسازی یا بسترسازی محیطی اعم از فرایندهای پیش نیاز برای فعالیت بهینه تعاونی‌ها یا مداخلات مؤثر حاکمیت برای تسهیل عملکرد و ایجاد محیط نهادی مطلوب برای فعالیت تعاونی‌ها را مورد اشاره قرار داده است.

نتایج این پژوهش، راهنمای عملی توسعه را برای مدیران دولتی در نهادهای بالادستی تعاونی‌ها چه در حوزه

(Stofferhn, 2017). دومین مؤلفه این مضمون به عنوان آگاهی‌بخشی و یادگیری شناخته می‌شود که شامل شاخص‌های آموزش و اطلاع‌رسانی، استفاده از تجارب موفق، برگزاری دوره‌های آموزشی، برگزاری همایش‌های کاربردی، برگزاری جلسات راهبردی و شفاف‌سازی در خصوص اهداف می‌باشد (Stofferhn, 2017). در نهایت آخرین مؤلفه مضمون فراگیر «توسعه نهادی فراگیر»، پشتوانه مالی است که شامل شاخص‌های ایجاد صندوق‌های سرمایه، افزایش سهام تعاونی، ضرورت ارتقای وضعیت مالی، ایجاد صندوق‌های حمایت مالی، توان مالی روستاییان، پس‌انداز و سرمایه‌گذاری روستاییان و جذب سرمایه‌گذاران محلی می‌باشد. این بعد منطبق بر نتایج مطالعه آبرو و همکاران (Abreu et al., 2020) است که اقتصاد و امور مالی را یکی از عوامل اصلی در توسعه روستایی تلقی می‌کنند. این نتایج همچنین با مطالعات قبلی که در این خصوص انجام شده مطابقت دارد (Zarei & Tariqat Mehrbani, 2020).

مضمون فراگیر سوم یعنی «ظرفیت‌سازی چندگانه» نیز شامل چهار مؤلفه است. اولین مؤلفه، توانمندی زیرساختی - فنی است که شامل شاخص‌های ایجاد طرح‌های توسعه، سرمایه‌گذاری در محصولات تعاونی، ایجاد بنگاه‌های کوچک روستایی، ایجاد زمینه کسب‌وکار پایدار، افزایش سردخانه‌ها، افزایش انبارها و سیلوها، دسترسی به ابزارآلات و ماشین‌آلات کشاورزی، نزدیکی انبارها به تعاونی‌ها، ایجاد مراکز خریدوفروش و ایجاد بسترهای شغلی می‌باشد. این بعد منطبق بر مطالعه‌ای است که موانع توسعه تعاونی‌های روستایی را مورد بررسی قرار داده است و یکی از موانع شناسایی شده در توسعه تعاونی‌های روستایی، موانع زیرساختی می‌باشد. دومین مؤلفه نیز به‌روز کردن سیستم‌ها است شامل شاخص‌های به‌روز کردن سامانه‌های فروشگاهی، به‌روز کردن سیستم‌های انبارداری، دسترسی به اینترنت، نرم‌افزارهای معرفی و فروش محصولات، استفاده از فناوری‌های نوین، بهره‌گیری از فضای مجازی و رسانه‌های اجتماعی، ارتقای اتوماسیون اداری، ایجاد بانک اطلاعاتی دقیق و به‌روز می‌باشد. این مطالعه منطبق بر مطالعه‌ای است که نشان‌دهنده اهمیت فناوری و توانمندی علمی و دانش در تعاونی‌های روستایی است (Stofferhn, 2017). سومین مؤلفه مضمون فراگیر «ظرفیت‌سازی چندگانه»، بازاریابی و فروش شامل شاخص‌های حذف واسطه‌ها و دلال‌ها، انجام تحقیقات بازاری، شناسایی

قانونگذاری، سیاستگذاری یا اجرا و همچنین مدیران عملیاتی در واحدهای تعاونی روستایی فراهم می نماید.

- بدون استفاده از ظرفیت بزرگ ساکنان هر روستا، تعاونی‌ها به موفقیت‌های بزرگ نائل نمی‌شوند. دعوت برای مشارکت بیشتر روستاییان در تعاونی‌های روستایی، دیگر پیشنهاد این پژوهش است.

پیشنهاد‌های کاربردی بر مبنای نتایج تحقیق

- بر مبنای نتایج حاصل از این تحقیق و به واسطه اهمیت توسعه تعاونی‌های روستایی و اهمیت شناخت پیشایندهای مؤثر بر توسعه تعاونی‌های روستایی، پیشنهادهای زیر ارائه می‌گردد.
- کار تیمی یک مهارت بزرگ محسوب می‌شود که در صورت ضعف آن، عملاً کار در تعاونی‌ها با خلل‌های جدی مواجه خواهد شد. بر این اساس بایستی کارگاه‌ها و دوره‌های تخصصی جهت آموزش تیم‌سازی بین اعضای تعاونی‌ها برگزار شود. استقبال از نظرات و پیشنهادهای اعضا برای بهبود وضعیت تعاونی‌ها یکی از مصادیق کار تیمی خوب است. تقویت استفاده از ظرفیت شبکه‌های اجتماعی جهت برقراری ارتباطات چندگانه بین اعضای تعاونی‌ها نیز دیگر اقدام در این راستا خواهد بود.
 - رفع خلأهای نظری و عملی در مسیر فعالیت تعاونی‌های روستایی از ضرورت‌های ارتقای این تعاونی‌هاست. بر این اساس، شناسایی و تعریف مسائل موجود تعاونی‌های روستایی و ایجاد سازوکارهای تشویقی جهت افزایش ورود دانشجویان، دانش‌آموختگان و اساتید دانشگاه به حل این مسائل توصیه می‌شود. ارجاع این مسائل از سوی نهادهای بالادستی تعاونی‌ها به معاونت‌های پژوهشی دانشگاه‌ها، راهکار این مقوله خواهد بود.
 - در ادبیات نظری مدیریت، تغییر پارادایم رقابت با همکاری، بسیار توصیه شده است. بر این اساس پیشنهاد می‌شود مجموعه تعاونی‌های روستایی به جای رقابت با هم به همکاری بین‌سازمانی بپردازند و با اشتراک منابع و داده‌های خود، اهداف بزرگتری را محقق کنند. همکاری بین شرکت‌های تعاونی روستایی در سطوح روستا، شهرستان‌ها و اتحادیه‌های ملی در جریان زنجیره تأمین از مصادیق این همکاری است.
 - هیچ سازمانی بدون وجود فرایند کارآمد نظارت به تعالی نمی‌رسد. طراحی و اجرای سیستم ارزیابی عملکرد کارکنان و مدیران برای بررسی کارایی و اثربخشی اعضای تعاونی و همچنین شناسایی نقاط قوت و ضعف عملکرد تعاونی از پیشنهادهای مدیران تعاونی‌هاست.
 - با توجه به ضعف مالی تعاونی‌های روستایی، ایجاد و توسعه صندوق‌های قرض‌الحسنه جهت پایدار نمودن و ارتقای وضعیت مالی تعاونی‌ها توصیه می‌شود.
 - قوانین و مقررات دولتی و تجاری در محدوده فعالیت تعاونی‌ها بایستی تسهیل شود. ضمناً دولت می‌تواند با ارائه سیاست‌های تشویقی مانند معافیت‌های مالیاتی و اعطای وام‌های کم‌بهره به تقویت مالی تعاونی‌ها کمک نماید. لیکن در این فرایند بایستی استقلال تعاونی حفظ شود.
 - با برنامه‌ریزی مناسب نهادهای بالادستی، تأمین نهاده‌ها در زمان مناسب از مجرای تعاونی‌ها برای کشاورزان صورت بگیرد.
 - با محوریت تعاونی‌ها توصیه می‌شود تعرفه‌های گمرکی برای واردات ماشین‌آلات و تجهیزات کشاورزی که مشابه داخلی مناسبی ندارند حذف و یا کاهش یابد.
 - نظر به اهمیت مفهوم مدیریت دانش و لزوم پرهیز از تکرار خطاها و اشتباهات توصیه می‌شود وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به مستندسازی تجربیات تعاونی‌های روستایی بپردازد و آن را در اختیار مدیران همه تعاونی‌های روستایی قرار دهد و با آموزش‌های مناسب، بهره‌گیری از آن‌ها را در آینده، تضمین نماید.
 - توصیه می‌شود تعاونی‌های روستایی تولیدی از طریق تبلیغات، برندسازی، مدیریت ارتباط با مشتری و استفاده از سازوکارهای بازاریابی نوین

نتایج این تحقیق به همه استان‌ها باید با احتیاط صورت بگیرد و شرایط بومی مورد توجه قرار گیرد. با توجه به این که در این پژوهش به شناسایی پیشایندهای توسعه تعاونی‌های روستایی پرداخته شده است، در تحقیقات آتی به پژوهشگران پیشنهاد می‌شود تا با انجام مطالعه موردی تعاونی‌ها در یک استان یا منطقه خاص، عملکرد آن‌ها را بررسی و آسیب‌شناسی کنند. همچنین جمع‌آوری و بررسی داده‌ها در نقاط مختلف کشور و تعاونی‌های روستایی مختلف با شرایط متفاوت می‌تواند به جامعیت تحقیق بیافزاید.

مشارکت نویسندگان

بهاره عیسی‌زاده ملک‌میان: (جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات، نگارش، ویرایش)
رسول عباسی: (مفهوم‌پردازی، روش‌شناسی و نرم‌افزار، بررسی اطلاعات و پایش، نگارش، بازبینی و ویرایش، مدیریت پروژه)
محمدرضا فلاح: (مفهوم‌پردازی، روش‌شناسی و نرم‌افزار، تحلیل داده‌ها و اطلاعات)

قدردانی و تشکر

این مقاله تحت حمایت هیچ سازمان و ارگانی قرار نگرفته است

مانند بازاریابی شبکه‌ای و بازاریابی و فروش در فضای مجازی، به گسترش بازارهای خود بپردازند. راه‌اندازی نمای شگانه‌های دائمی، فصلی، ادواری، بین‌استانی و نیز طرح‌شنواری سالانه تعاونی‌های روستایی برای حضور در عرصه بازارهای وسیع‌تر داخلی توصیه می‌شود. در سطح بین‌المللی، ایجاد تعاونی‌های ویژه و تخصصی جهت فعالیت در حوزه صادرات محصولات تعاونی‌های روستایی می‌تواند به بسترسازی برای صادرات خدمات و کالاهای کشاورزی نیز کمک کند.

- توانمندسازی افراد محلی و اقشار کم‌درآمد روستاها جهت استفاده از ظرفیت‌های موجود در روستاها و تعاونی‌ها توصیه می‌شود.
- با ایجاد گروه‌های مجازی در فضای شبکه‌های اجتماعی، گردش سریع‌تر و گسترده اطلاعات و ارتباط مداوم و مستمر بین اعضا یا مدیران تعاونی‌های روستایی هر استان توصیه می‌شود.

محدودیت‌ها و پیشنهادها برای تحقیقات آتی

با توجه به ماهیت پژوهش‌های کیفی، مهم‌ترین محدودیت پژوهش حاضر، تفاوت در شرایط بومی و اقلیمی و فرهنگی در استان‌های مختلف کشور است. لذا تعمیم

References

- Abreu, I., Nunes, J. M., & Mesias, F. J. (2020). Can Rural Development Be Measured? Design and Application of a Synthetic Index to Portuguese Municipalities. *Social Indicators Research*, 145(3), 1107-1123. <https://doi.org/10.1007/s11205-019-02124-w>
- Agahi, H., Binaiyan, A., & Eghtedari, N. (2012). Factors Affecting the Advancement of Policies on the Principle 44 in Agricultural Production Cooperatives of Kermanshah County. *Village and Development*, 15(2), 1-16. (In Persian)
- Azizi, J., & Masoumi, H. (2014). Factors affecting Agricultural cooperative culture in Gilan Province. *Agricultural Economics Research*, 6(24), 147-129. (In Persian)
- Barati, A.A., Kalantari, K., Nazari, M.R., & Asadi, A. (2017). A Hybrid Method (ANP - SWOT) to Formulate and Choose Strategic Alternatives for Development of Rural Cooperatives in Iran. *Journal of agricultural science and technology (JAST)*, 19(5), 757-769.
- Brandão, J. B., & Breitenbach, R. (2019). What are the main problems in the management of rural cooperatives in Southern Brazil? *Land Use Policy*, 85, 121-129. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2019.03.047>
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology* 3(2):77-101.

- Emdadi, A., Mahboubi, M., & Abdullahzadeh, G. (2017). Obstacles facing rural development cooperatives in the direction of self-governance and self-reliance of rural society, 7th national conference on sustainable agriculture and natural resources, Tehran. (In Persian)
- Faryabi, M., & Ahmadvand, M. (2017). The Determinants of Rural Production Cooperatives' Performance in South of Kerman Province. *Rural Research*, 8(3), 421-404. <https://doi.org/10.22059/jrur.2017.63474> (In Persian)
- Gava, O., Ardakani, Z., Delalić, A., Azzi, N., & Bartolini, F. (2021). Agricultural cooperatives contributing to the alleviation of rural poverty. The case of Konjic (Bosnia and Herzegovina). *Journal of Rural Studies*, 82, 328-339. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2021.01.034>
- Ghanbari, S., Shayan, M., Rashidi, S., Ebrahimipour, F., & Raesi, M. K. (2020). Agricultural Development Abilities in Darab County and Predicting Its Results on Rural Development. *Geography and Environmental Sustainability*, 9(2), 67-82. <https://doi.org/10.22126/ges.1970.1158> (In Persian)
- Government of the Republic of the Union of Myanmar (2016). Formulation and Operationalization of National Action Plan for Poverty Alleviation and Rural Development through Agriculture (NAPA), Working Paper – 7, Rural cooperatives. Food and Agriculture Organization of the United Nations. Available at: <https://www.fao.org/3/bl830e/bl830e.pdf>
- Hakelius, K., & Hansson, H. (2016). Measuring Changes in Farmers' Attitudes to Agricultural Cooperatives: Evidence from Swedish Agriculture 1993-2013. *Agribusiness*, 32(1), n/a-n/a. <https://doi.org/10.1002/agr.21464>
- Hussain, M. S. (2014). The Role of Cooperative Organizations in Rural Community Development in Nigeria: Prospects and Challenges. *Academic Research International*, 5(3), 189-197.
- Karimyan, R., Gholami Kalous, A., & Karami, A. (2018). Challenges of development of cooperatives and rural organizations in Boyer Ahmad Township. *Quarterly Journal of Co-operation and Agriculture*, 7(27), 61-86. (In Persian)
- Kouhi, K. (2006). Investigation of the pathology of the development of cooperatives in East Azarbaijan. Ministry of Cooperation, General Administration of Cooperation of East Azarbaijan Province.
- Mahboubi, M.R., Emdadi, A., & Abdullahzadeh, G. (2018). Pathology of rural development cooperatives in line with developing entrepreneurship development strategies. *Journal of Studies in Entrepreneurship and Sustainable Agricultural Development*, 5(1), 61-76. <https://doi.org/10.22069/jead.2018.13466.1273> (In Persian)
- Mohammadi Torkashvand, A., Badragheh, A., Allahyari, M. S., Samari, D., & Solouki, M.. (2012). *Factors affecting failure of fishery cooperatives In Guilan Province* 1st International Conference on Cooperative Social, Economic and Cultural Capabilities,
- Mojaverian, S., Rasouli, F., & Hosseini Yekani, A. (2013). The influential factors on the choice of sales channel by citrus producers in Mazandaran. *Agricultural Economics and Development*, 27(2), 133-123. <https://doi.org/10.22067/jead2.v0i0.26419> (In Persian)
- Mojo, D., Degefa, T., & Fischer, C. (2017). The Development of Agricultural Cooperatives in Ethiopia: History and a Framework for Future Trajectory. *Ethiopian journal of the social sciences and humanities (1810-4487)*, 13(1), 49-77. <https://doi.org/10.4314/ejossah.v13i1.3>
- Mujawamariya, G., D'Haese, M., & Speelman, S. (2013). Exploring double side-selling in cooperatives, case study of four coffee cooperatives in Rwanda. *Food Policy*, 39(1), 72-83. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.foodpol.2012.12.008>
- Rakhshani, B., Sardar Shahraki, A., Aliahmadi, N. (2021). Cooperative business development problems in sistan region villages. *Quarterly Journal of Co-operation and Agriculture*, 10(38), 211-239. (In Persian)
- Rezaei, R. (2014). Investigating the role and position of entrepreneurship in the development of rural cooperatives. *Journal of Studies in Entrepreneurship and Sustainable Agricultural Development*, 1(1), 102-85. (In Persian)
- Rezaei, R., Hosseini, S. M., & Mohammadi Pabandi, M. (2015). Identifying and Analyzing the Barriers to Organizational Entrepreneurship Development in Rural Development Cooperatives in the Zanjan Province. *Rural Development Strategies*, 2(2), 21-40. <https://doi.org/10.22048/rdsj.2015.13409> (In Persian)

- Sabet Dizavandi, M., Ansari, Hamid, Azkia, M. (2010). Evaluating the Satisfaction of Rural Cooperatives Members from the Economical and Social Function of Their Cooperatives Case study of Mashhad Rural Cooperatives. *Quarterly Journal of Co-operation and Agriculture*, 21(2), 63-91. (In Persian)
- Sepehrdoust, H., & Yousefi, S. H. (2013). Economic Efficiency Measurement of Agricultural Cooperatives; Using Stochastic Frontier and Data Envelopment Analysis. *Journal of Economics and Regional Development*, 20(5), 206-189. (In Persian)
- Shi, J., Zhao, Y., Kiwanuka, R., & Chang, J. (2019). Optimal Selling Policies for Farmer Cooperatives. *Production and Operations Management*, 1(1), 1-21.
- Silva, G., Cheung, T., Vilpoux, O., & Sanches, F. (2014). Social capital and cooperation in the family farm: a comparative analysis between the state of Mato Grosso do Sul and Santa Catarina. *Rural Agroind*, 16(2), 1-13.
- Sramast, K. (2011). A Study on Co-operative's Socio-Economic Potentials in Establishing Sustainable Development. *Social Development and Welfare Planning*, 3(8), 121-151. (In Persian)
- Staniewski, M. W. & Awruk, K. (2019). Entrepreneurial success and achievement motivation—A preliminary report on a validation study of the questionnaire of entrepreneurial success. *Journal of Business Research*, 101, 433-440.
- Stofferhn, B. (2017). *Preventative factors in rural Kenya cooperatives, rural business and cooperative development service*.
- Taghilou, A., Soltani, N., & Aftab, A. (2016). Propellants of rural development in Iran. *The Journal of Spatial Planning*, 20(4), 1-28. (In Persian)
- Taherkhani, J., & Gharani Arani, H. (2006). The study of the factors affecting the tendency of villagers to form rural cooperatives, a case study of Qom Kanawat district. *Geographical Research*, 78, 101-78. (In Persian)
- Zainli, A. A., Moradi, A., & Moradi, O. A. (2020). Factors affecting the development of rural livestock cooperatives in West Islamabad city. *Quarterly Journal of Space Economics and Rural Development*, 9(2), 1-22. (In Persian)
- Zarei, Q., & Tariqat Mehrbani, H. (2020). Identifying and Prioritizing the Factors Affecting the Development of Cooperative Companies Using Mixed Methods in Sarab County. *Journal of Rural Research*, 11(1), 158-169. <https://doi.org/10.22059/jrur.2019.286938.1390> (In Persian)
- Zhu, Q., Wachenheim, C., Ma, Z., & Zhu, C. (2018). Supply chain re-engineering: a case study of the Tonghui Agricultural Cooperative in Inner Mongolia. *International Food and Agribusiness Management Review*, 21(1), 133-159.